

## **Bijlage 8.11   Puzzelen: HGW en oplossingsgericht werken**

*Oplossingsgericht werken (OGW) is een praktische en positieve manier van werken gericht op het gezamenlijk vinden van oplossingen.* Het vooropstellen van concrete doelen, geven van complimenten en de hoop op verandering zijn essentiële ingrediënten van deze benadering (Le Fevere de Ten Hove, Callens, Geysen & Maene, 2008). De professional kijkt samen met de cliënt vooruit (Bannink, 2006): welk gedrag is in de toekomst gewenst en hoe is dit doelgedrag stap voor stap te bereiken? Gezamenlijk bouwen betrokkenen aan oplossingen, zodat de leerling, leraar en ouders hun eigen krachtbronnen (weer) kunnen aanwenden (Cauffman & Van Dijk, 2014; De Jong & Berg, 2006).

Bij het ontwikkelen en bijstellen van HGW is dankbaar gebruikt gemaakt van aspecten van OGW. Tussen HGW en OGW zijn overeenkomsten en verschillen. Ze vullen elkaar in die zin mooi aan.

### **Enkele overeenkomsten tussen HGW en OGW**

De oplossingsgerichte benadering en HGW delen *gemeenschappelijke uitgangspunten*.

Zo zijn het bijvoorbeeld beide systematische werkwijzen die planmatig werken.

Beide hechten veel waarde aan positieve aspecten en de krachten van leerlingen, leraren en ouders. Vragen als ‘wanneer lukt het gewenste gedrag wel (de uitzondering) en wat betekent dat voor de aanpak?’ en ‘hoe bouwen we dit succes verder uit?’ zijn in beide werkwijzen sturend.

Beide zijn ook sterk doelgericht: zorgen en problemen worden vertaald in heldere en te evalueren doelen: wat willen deze leerling, deze leerkracht of deze ouders bereiken? Wat merken, zien en horen we als hun doel bereikt is? Welke vaardigheden hebben zij nodig om deze doelen te behalen? Zowel HGW als OGW monitoren en evalueren doelen systematisch.

Zowel oplossingsgerichte als handelingsgerichte professionals beschouwen leerlingen, leerkrachten en ouders als ervaringsdeskundigen. Ze werken intensief met elkaar samen bij het formuleren van doelen en vertrekken vanuit hun oplossingen.

### **Enkele verschillen tussen HGW en OGW**

Er zijn ook enkele *verschillen*.

Bij HGW is er bijvoorbeeld meer aandacht voor de beleving van zorgen en problemen en de analyse van de situatie: wat is er aan de hand, hoe zou dat kunnen komen en wat

is te veranderen? Vanuit een verklaring van de situatie (inzicht) wordt gezocht naar oplossingen (uitzicht). Het begrijpen is geen doel op zich, maar een middel om tot reële doelen en haalbare aanbevelingen te komen. Bij oplossingsgericht werken gaat het primair om doelen en voor de betrokkenen betekenisvolle oplossingen: wat werkt al een beetje en hoe kunnen we dat uitbreiden? Een verklaring van de moeilijke situatie is daarvoor niet perse nodig. Bij HGW is er dus ook aandacht voor problemen en voor diagnostische informatie. Deze informatie is nodig om reële doelen te kunnen bepalen, dus niet te hoge of te lage. Als je bijvoorbeeld weet dat een kind kenmerken van een autismespectrum stoornis heeft, dan begrijp je bepaald gedrag van die leerling. En je zal dan ook andere sociale verwachtingen hebben dan van een kind zonder die kenmerken. Van een druk en afleidbaar kind verwacht je bijvoorbeeld een kortere tijd van zelfstandig en geconcentreerd werken dan van een rustig kind met een sterk concentratievermogen.

Bij HGW zoek je in de aanpak vooral naar factoren waarop je invloed hebt, die je kunt veranderen. OGW vertrekt daarentegen direct vanuit oplossingen: wat werkt al een beetje en hoe kunnen we dat uitbreiden? Een verklaring van de situatie is hiervoor niet nodig.

Bij HGW kun je het doel van een kind of ouders bijstellen. Als je een doel te hoog of te laag vindt, dan kun je dat in overleg met het kind of de ouders bijsturen, dus lager of hoger maken. HGW streeft immers SMARTI-doelen na, omdat daarmee de kans op een succesvol plan is te verhogen. OGW werkt vanuit de doelen van kind, leerkracht of ouder, en stuurt in die zin minder.

HGW beoogt zoveel mogelijk wetenschappelijk verantwoorde theorieën, goede instrumenten en effectieve interventies te benutten. Oplossingsgericht werken hecht daarentegen minder aan een wetenschappelijke onderbouwing; iedere oplossing is goed als deze maar werkt.

*Bron: paragraaf 2.4 uit het rode boek 'Handelingsgerichte Diagnostiek in het Onderwijs' van Pameijer en Van Beukering (2015).*